

2. Садова У. Я. Соціальні пріоритети регіональної політики України у ретроспективах наукової спадщини М. І. Долішнього / У. Я. Садова // Регіональна економіка. - 2016. - № 2. - С. 13-17

Метейко Анастасія,
студентка

Македон Галина,
к.е.н., старший викладач кафедри менеджменту
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»
м. Ніжин

ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВЕНЧУРНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ФОНДІВ В УКРАЇНІ

Венчурна інвестиційна діяльність у розвинених країнах світу є одним із найважливіших інструментів фінансування інноваційних секторів економіки, зростання конкурентоспроможності країн і зниження ризиків індивідуальних інвесторів. Як ілюструє досвід найбільш успішних в інноваційній сфері країн, венчурне підприємництво є важливою формою фінансування інноваційних проектів, що не лише стимулює інноваційні процеси на окремо взятому підприємстві, але й позитивно впливає на ринок загалом: підвищує рівень конкуренції, стимулює до зростання рівня професіоналізму персоналу та підвищення наукового та виробничо-технічного рівня.

Незважаючи на те, що в Україні найважливішою стратегічною складовою державного управління багато разів проголошувався курс на розвиток науки та науково-технічної сфери, в країні ще й досі відсутня зважена інвестиційна політика, яка була б спрямована на активну фінансову підтримку інноваційної діяльності. Венчурні фонди належать до важливих базових елементів загальної системи венчурного інвестування, однак їх діяльність в Україні є ще далекою від європейського зразка.

Найпривабливішими сферами, в які інвестують венчурні фонди в Україні, є будівництво, переробка сільгосппродукції, харчова промисловість, роздрібна торгівля, в той час, як у країнах Європейського Союзу і в США — це інвестиції в інновації. Венчурні фонди в Україні використовуються переважно для оптимізації управління активами фінансово-промислових холдингів та зниження податкового навантаження, тоді як венчурне інвестування у світі залишається одним із найважливіших джерел капіталу для компаній, швидке зростання та розвиток яких постійно потребує додаткових зовнішніх інвестицій (як правило, це підприємства малого та середнього бізнесу).

Відповідно до Закону України «Про інститути спільного інвестування» венчурний фонд являє собою недиверсифікований інститут спільного інвестування закритого типу, який здійснює виключно приватне розміщення цінних паперів інституту спільного інвестування серед юридичних та фізичних осіб.

Функціонування венчурних фондів, як і будь-яких інших ІСІ, неможливе без діяльності компаній з управління активами, які здійснюють управління активами таких фондів. При цьому управління активами корпоративного венчурного фонду здійснюється компанією з управління активами на підставі договору про управління активами корпоративного інвестиційного фонду, який укладається між цією компанією і фондом, а управління активами пайового венчурного фонду – без такого договору (пайовий венчурний фонд створюються за ініціативою компанії з управління активами, і його активи переходять в її управління у відповідності до норм закону) [1].

Вартість активів венчурних фондів в Україні, незважаючи на загальноекономічне зниження економічної активності, продовжує зростати. Станом на кінець вересня 2017 року з 1127 ІСІ, які досягли нормативу мінімального обсягу активів, 990 були венчурними фондами (87,8% від загальної кількості). Протягом останніх п'яти років вартість активів венчурних фондів зросла на 67%, та на кінець третього кварталу 2016 року становила 244,785 млн. грн. (96,5% від загальної вартості активів ІСІ). В той же час, вартість активів невенчурних інвестиційних фондів залишилася майже незмінною.

Станом на 30.09.2017 в структурі активів венчурних ІСІ частка акцій становила 11,6%, боргових зобов'язань та інших активів – 85,0%, частка депозитів, банківських металів та нерухомості – 3,4%. Дана структура показує, що венчурні фонди не зацікавлені здійснювати додаткові інвестиції в акції понад необхідний рівень в 10%, та, насправді, використовуються для оптимізації фінансування та оподаткування фінансово-промислових груп.

Практика функціонування вітчизняних венчурних ІСІ засвідчила, що його правова модель виявилась неефективною для цілей венчурного інноваційного інвестування. Так, ринок цінних паперів у цілому та венчурні ІСІ зокрема досить «зарегульовані» (вимоги щодо звітності, фінансовий моніторинг, ліцензійні умови тощо). Зокрема, ст. 75 Закону України «Про інститути спільного інвестування» встановлює способи розкриття інформації про ІСІ шляхом: надання безпосередньо учасникам ІСІ (у разі приватного розміщення цінних паперів ІСІ); подання інформації до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (далі – НКЦПФР); подання інформації до саморегулювальної організації професійних учасників фондового ринку – об'єднання учасників фондового ринку, що провадять професійну діяльність на фондовому ринку з управління активами інституційних інвесторів [5].

Венчурні фонди порівняно з іншими видами інститутів спільного інвестування є найбільш ризикованими для інвесторів, що пояснюється відсутністю жорстких законодавчих вимог щодо складу і структури активів цих фондів та операцій з ними, які характерні для інших ІСІ [2].

Законодавство України, що регулює діяльність ІСІ, створює певні переваги для українських венчурних фондів в порівнянні з іншими ІСІ і, тим самим, визначає специфічні напрями їх використання в Україні.

Переваги використання венчурних фондів в Україні наступні:

- об'єднання різних активів інвесторів для реалізації спільних проектів, розвитку пулу компаній;
- спрощений перерозподіл коштів між проектами або компаніями в рамках венчурного фонду;
- участь фізичних осіб в якості інвесторів венчурного фонду (за умови придбання цінних паперів венчурного фонду, номінальна вартість яких перевищує суму 1 500 мінімальних заробітних плат);
- активи венчурного фонду можуть повністю складатися з коштів, нерухомості, корпоративних прав, прав вимоги та цінних паперів, що не допущені до торгів на фондовій біржі;
- включення до складу активів венчурного фонду боргових зобов'язань у формі векселів, закладних, договорів поступки прав вимоги, позик та в інший спосіб, не заборонений законодавством (інші активи) [1].

Українські венчурні фонди, на відміну від європейських фондів, не націлені на інвестиції в інноваційні проекти та високотехнологічні галузі економіки. Поверховий аналіз найменувань найбільших венчурних фондів за вартістю активів і прибутковістю, а також компаній з управління активами цих фондів говорить про те, що більшість з них використовуються як інструмент спільних інвестицій та оптимізації оподаткування в будівельному, фінансовому та аграрному секторі. При цьому сам фонд виступає основним власником активів – корпоративних прав. Такий механізм дозволяє видавати кредити компаніям холдингу тим самим зменшуючи базу оподаткування податком на прибуток підприємств, які отримують позики від венчурних фондів [2]. Головними причинами цього є непрозоре й недосконале законодавство, обмеженість фінансування та, відповідно, невігідність за таких умов здійснювати чисте інвестування в інновації.

Сьогодні класичні венчурні інвестори в Україні - це, перш за все, поодинокі венчурні фонди і інвестиційні компанії, бізнес-інкубатори і акселератори, бізнес-ангели і серійні підприємці. Поки що венчурних фондів, що фінансують інновації, дуже мало, але вони вже готові розглядати і підтримувати багато напрямків українських інвестиційних проектів, особливо в сфері ІТ на різних стадіях. Вони орієнтовані як на внутрішній, так і на міжнародні ринки. Серед найбільш активних венчурних фондів, які розглядають можливості інвестування в Україні, можна виділити наступні: TA Venture, Imperious Group, AVentures Capital, Detonate Ventures, Chernovetskyi Investment Group, Dekarta Capital, Vostok Ventures, Global Technology Foundation, Венчурний фонд Буковина.

Для вирішення проблем венчурного підприємництва необхідна активна державна політика, що спрямована на створення сприятливих умов та відповідної інфраструктури для реалізації інновацій. Існує потреба у реформуванні системи законодавчої підтримки з боку держави, перегляді та корегуванні податкового кодексу.

Список використаних джерел.

1. Краус Н. М. Венчурне інвестування як пріоритетний напрям інноваційного розвитку економіки країни [Текст] / Н. М. Краус, Я. О. Копиця // Економічний простір. – 2013. – № 74. – С. 112-121.

2. Стариченко О. Особливості та можливості венчурних інвестиційних фондів в Україні інформаційно-аналітичний портал Українського агентства фінансового розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ufin.com.ua/analit_mat/rzp/195.html

Пелипань Тетяна,
студентка

Дворник Інна,

к.е.н., старший викладач кафедри аграрної економіки
ВП НУБІП України «Ніжинський агротехнічний інститут»
м.Ніжин

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ДОХОДІВ НАСЕЛЕННЯ

Диференціація доходів населення – важливий елемент внутрішньої політики держави, визначається розвитком продуктивних сил і виробничих відносин, залежить від економічних, демографічних і соціальних чинників.

Чинник нерівності у розподілі матеріальних благ здавна належав до основних, які можуть призвести до соціально-економічної дестабілізації. Процес формування інформаційного суспільства, економіки знань характеризується зміною вартості ресурсів у економічній діяльності. Визначальною складовою економічного зростання стає людський фактор, який втілює творчий потенціал, професійно-кваліфікаційні навички, унікальні знання та здібності. У таких умовах виникають об'єктивні засади формування нерівності у матеріальних статках.

Помірна нерівність у доходах дає позитивний ефект у частині інтенсифікації трудових зусиль, професійного розвитку. Але надмірна майнова поляризація населення зумовлює економічну депривацію частини населення, соціальну напруженість. Більше того, фактор надмірної нерівності у доходах може призвести до формування так званого «соціального дна» – укр. бідних верств населення, низхідна мобільність яких формує феномен соціального виключення.

Особливо загрозливим для надмірної диференціації доходів населення є тінізація економічної діяльності, корупційні зловживання, лобізм, що не пов'язані з механізмом «чесної» конкуренції на ринку.

Актуальною проблема нерівномірного розподілу доходів населення є і в Україні. Її активно досліджують Ю. Архангельський, О. Бабак, Г. Волинський, А. Гвелесіані, С. Злупко, Е. Лібанова, І. Луніна, І. Малий, В. Новіков, С. Панчишин, І. Тивончук, Н. Холод та інші.

Основною інформаційною базою для комплексного дослідження рівня матеріального добробуту різних соціальних груп населення є дані вибіркового обстеження умов життя домогосподарств, які об'єктивно відображають вплив на